

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 10 stycznia 2012 r.

DOLiS/DEC-21/12

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), art. 12 pkt 2, art. 2, art. 23 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.) po rozpoznaniu wniosku Pana R.Ż., o ponowne rozpatrzenie sprawy rozstrzygniętej decyzją administracyjną z dnia 12 października 2011 r. (znak: DOLiS/DEC-856/11/48716,48726), mocą której Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych odmówił uwzględnienia wniosku w sprawie przetwarzania danych osobowych Pana R.Ż. przez Zarząd Komunikacji Miejskiej w E Sp. z o.o.,

utrzymuję w mocy zaskarżoną decyzję.

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana R.Ż., zwanego dalej Skarżącym, na przetwarzanie jego danych osobowych przez Zarząd Komunikacji Miejskiej w E Sp. z o.o., zwanej dalej ZKM, „w zakresie łamania zapisów w/w ustawy [z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.), zwanej dalej także ustawą], m.in. art. 32 ust. 1 pkt. 1-5a i art. 33 ustawy”. Skarżący wskazał, że jako pasażer udostępnił ZKM swoje dane osobowe „niezbędne m.in. do wyrobienia legitymacji imiennej do biletu okresowego. (...) W roku 2009 doszło do kilku niepokojących sytuacji, których konsekwencją jest toczące się przed Sądem Rejonowym w E postępowanie cywilne pod sygn. [...]”. Skarżący podniósł, że otrzymał z ZKM wezwanie do uiszczenia opłaty dodatkowej nr [...] z dnia [...] września 2008 r. W celu uzyskania jej odpisu wysłał wniosek do ZKM, w odpowiedzi na który został telefonicznie poinformowany przez Kierownika ds. Kontroli Biletów Pana L.P. o konieczności osobistego odbioru. W siedzibie ZKM Skarżący otrzymał od ww. kierownika kopię ww. opłaty, a następnie „poprosiłem o udzielenie informacji w jakim zakresie i jaki[e] moje dane osobowe są przetwarzane przez ZKM w E? Kierownik odpowiedział, że otrzymałem już opłatę, o którą prosiłem. Nie udzielono mi żadnej informacji w jakim zakresie, jakie dane i komu są one udostępniane przez Zarząd Komunikacji Miejskiej w E,

pomimo iż o to prosiłem (...). W późniejszym czasie gdy doszło do sprawy cywilnej dot. m.in. powyższej opłaty dodatkowej próbowałem uzyskać taką Informację od radcy prawnego reprezentującego ZKM E przed Sądem, powołując się m.in. na art. 32 ust. 2 pkt. 1-5a i art. 33 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. (...) Nawet w późniejszym czasie, gdy doszło do kolejnego posiedzenia sądu w powyższych sprawach i na moje pytanie i zarzuty, że administrator danych osobowych, jakim jest ZKM E, nie udzielił odpowiedzi na moje pytanie, postawione powyżej, uzyskałem ponownie odpowiedź (po kilku miesiącach) od radcy prawnego G.G.: »Ja uważam, że powód [Skarżący] otrzymał informację na temat swoich danych (...), bo dostał kserokopię opłaty dodatkowej a innych danych nie przetwarzamy«. (...) Do dnia dzisiejszego tj. [...] grudnia 2010 r. nie otrzymałem od Zarządu Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w E jasnej odpowiedzi na wnioski jakie przedstawiłem ustnie kierownikowi ds. Kontroli Biletów w siedzibie ZKM E». Skarżący wniósł o nakazanie ZKM „wydanie informacji zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 pkt. 1-5a i art. 33 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych”.

W toku postępowania prowadzonego przez Generalnego Inspektora w tej sprawie Skarżący wyjaśnił: „Wystąpiłem z wnioskiem o udzielenie informacji dot. moich danych osobowych w trybie art. 33 ustawy (...) ustnie w dniu [...] października 2009 r. w siedzibie ZKM E podczas spotkania z Panem L.P.[m] (...) Nie jestem w stanie przytoczyć dokładnych słów użytych podczas spotkania w dn. [...]10.2009 r., ale o ile pamiętam poprosiłem o wyjaśnienie jakie dokładnie moje dane są przetwarzane w zbiorze ZKM E Sp. z o.o. i do czego są wykorzystywane? Nie otrzymałem żadnej odpowiedzi (...)”.

W wyjaśnieniach udzielonych Generalnemu Inspektorowi ZKM pismem z dnia [...] marca 2011 r. (L.dz. [...]) wskazał, że dane osobowe Skarżącego widnieją w bazie danych osobowych pasażerów korzystających z komunikacji miejskiej w E bez uiszczania należytych opłat „od dnia [...]08.2002r. kiedy to pierwszy raz została na tę osobę nałożona opłata dodatkowa. Ostatnia opłata została nałożona w dniu [...]02.2010r., którą Pan R.Ż. zapłacił w dniu [...]02.2010r. Do dzisiaj, w sumie wystawiono 8 opłat dodatkowych z czego 3 zostały przez Pana R.Ż. uregulowane. Roszczenia z w/w tytułu zostały skierowane przez ZKM sp. z o.o. na drogę postępowania sądowego. Dane osobowe w powyższych przypadkach były ustalane na podstawie oświadczenia Pana R.Ż. i okazywanych dowodów osobistych (...). Zatem administrator nie może zaprzestać przetwarzania danych osobowych w/w osoby, gdyż do dzisiaj toczą się sprawy przez Sądem Rejonowym w E I Wydział Cywilny z tytułu roszczeń ZKM sp. z o.o. o zapłatę opłat dodatkowych połączone pod syg. akt [...], a także sprawa wytoczona przez Pana R.Ż. przeciwko nam jako administratorowi o zaprzestanie przetwarzania jego danych osobowych, anulowania opłat dodatkowych i zapłaty kwoty 400 PLN, syg. akt [...]”. Wskazano, że ZKM jest administratorem danych osobowych, które przetwarza na podstawie art. 27 ust. 2 pkt 1 i 5 ustawy. ZKM wyjaśnił, że „na wniosek Pana R.Ż. z dnia [...]03.2010r. złożony w trybie art. 33 ustawy (...) udzielono odpowiedzi pismem z dnia [...]03.2010r.”. Do wyjaśnień załączono kopię pisma Skarżącego do ZKM z dnia [...] marca 2010 r. „Wniosek o zaprzestanie przetwarzania danych oraz usunięcia ich z bazy ZKM Sp z o.o. w E”, złożonego z uwagi na: „Fakt iż nie korzystam z usług komunikacji miejskiej w E”, oraz kopię odpowiedzi ZKM z dnia [...] marca 2010 r. na ten wniosek Skarżącego. W tym piśmie ZKM wskazał Skarżącemu (analogicznie jak w przytoczonych powyżej wyjaśnieniach udzielonych GIODO), w jakim zbiorze przetwarza jego dane osobowe, od kiedy, w jaki sposób je zebrano, ponadto o kierowaniu roszczeń z tytułu opłat dodatkowych na drogę postępowania sądowego oraz o niemożności zaprzestania przetwarzania jego danych osobowych, „gdyż nagminnie jeździ Pan bez biletu, a co za tym idzie nie płaci za przejazd co skutkuje koniecznością nałożenia opłaty dodatkowej i dochodzeniem roszczeń z tego tytułu”.

W dalszych wyjaśnieniach ZKM podał, że przetwarza dane osobowe pasażerów na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 ustawy, dodając: „W ostatnim wymienionym przypadku administrator przetwarza dane osobowe Skarżącego oczywiście w sposób usprawiedliwiony albowiem dochodzi roszczeń na drodze sądowej z tytułu prowadzonej przez siebie działalności”. Wskazano też, że ZKM „przetwarza dane osobowe Skarżącego szczególnie chronione wymienione w art. 27 ust. 1 ustawy, a w szczególności dane dotyczące orzeczeń wydanych w postępowaniach sądowych dotyczących roszczeń z tytułu nieuiszczonych opłat dodatkowych za przejazdy bez ważnego biletu (...)”. W kolejnym piśmie z dnia 7 czerwca 2011 r. ZKM podał, że przetwarza dane osobowe Skarżącego na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy w zakresie dotyczącym orzeczeń wydanych w postępowaniach sądowych. Podano, że ZKM przetwarza te dane w celu dochodzenia roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie: nazwisko i imię, imiona rodziców, data urodzenia, adres zamieszkania, nr PESEL, seria i numer dowodu osobistego. Ponadto wymieniono nieuregulowane przez Skarżącego opłaty dodatkowe i ww. orzeczenia (których kopie załączono), a także postępowania sądowe, w których obecnie ZKM przetwarza ww. dane dla dochodzenia roszczeń przed sądem. Jednocześnie ZKM podniósł, że: „Skarżącemu nie odmówiono udzielenia informacji dotyczących jego danych osobowych, ponieważ takiego wniosku nie złożył ani na piśmie ani ustnie. Spotkanie, o którym mowa miało miejsce w dniu [...]10.2009, a nie [...]10.2009r. (...) Gdyby Skarżący złożył wniosek o udzielenie informacji dotyczących jego danych osobowych z całą pewnością jego wniosek zostałby rozpatrzony pozytywnie i bez żadnej zwłoki (...)”.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję administracyjną z dnia 12 października 2011 r. (znak: DOLiS/DEC-856/11/48716,48726), mocą której odmówił uwzględnienia wniosku w sprawie przetwarzania danych osobowych Skarżącego przez ZKM.

W dniu [...] listopada 2011 r. (w ustawowym terminie) do Biura GIODO wpłynął wniosek Skarżącego o ponowne rozpatrzenie sprawy rozstrzygniętej ww. decyzją. Skarżący wniósł o: „1. Ponowne rozpatrzenie niniejszej sprawy; 2. Uwzględnienie wniosków dowodowych wymienionych w treści; 3. Poinformowanie mnie [Skarżącego] o czynnościach podjętych w celu rozpatrzenia sprawy; 4. Pozytywne rozpatrzenie skargi i wniosku.”. W treści wniosku Skarżący nie podniósł żadnych nowych okoliczności niż te, które prezentowane były w trakcie dotychczasowej korespondencji. Skarżący nie zgodził się z ww. decyzją wydaną w przedmiotowej sprawie. Skarżący po raz kolejny zakwestionował, iż cyt.: „(...) ZKM nie odpowiedział na mój [Skarżącego] wniosek z dnia [...] października 2009 r., złożony w trybie art. 33 ustawy o ochronie danych osobowych w siedzibie spółki w E. Wniosek został złożony ustnie, a ustawa nie nakłada obowiązku pisemnej formy wniosku. Nadto przedstawiciele spółki, zarówno pełnomocnik jak i kierownik do spraw kontroli biletów, pomimo kilkakrotnych monitów w sprawie, nie oponowali złożeniu przedmiotowego, ustnego wniosku o wydanie informacji dot. moich [Skarżącego] danych osobowych. Zaprzeczenie takiego wniosku pojawiło się dopiero po skierowaniu sprawy do rozpatrzenia przez generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w Warszawie. (...)”. Ponadto Skarżący podnosi, że cyt.: „(...) Na dzień dzisiejszy wszystkie złożone przez ZKM E przeciwko mojej [Skarżącego] osobie powództwa, zostały oddalone prawomocnymi wyrokami, wydanymi przez Sąd Rejonowy w E w dniach: [...] września 2009 r., [...] stycznia 2010 r., [...] sierpnia 2011 r. (trzy powództwa). (...) Pomimo swoich wyjaśnień ZKM nie wspomniał o tym fakcie. Spółka podaje ile opłat dodatkowych otrzymałem [Skarżący otrzymał], co nie jest zgodne z prawdą, bo są to opłaty wystawione na moje [Skarżącego] dane osobowe ale nie otrzymane przeze mnie [Skarżącego]. (...)”.

Skarżący zarzuca ZKM, iż cyt.: „(...) w toku wszystkich postępowań ujawnione zostało i poruszane zostało, iż skarżona spółka zbiera dane osobowe w różny tylko sobie znany sposób. (...)”.

Po powtórny rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje.

Rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonej decyzji Generalnego Inspektora z dnia 12 października 2011 r. (znak: DOLiS/DEC-856/11/48716,48726) jest prawidłowe.

Ustawa o ochronie danych osobowych określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane osobowe są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych (art. 2 ust. 1). Przez przetwarzanie danych osobowych w myśl art. 7 pkt 2 ustawy rozumie się jakiegokolwiek operacje wykonywane na tych danych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych. Przetwarzanie danych osobowych dopuszczalne jest przy zaistnieniu co najmniej jednej z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 ustawy, które co do zasady są równoprawne. Zgodnie z tym przepisem obok i niezależnie od zgody osoby, której dane dotyczą (pkt 1), przetwarzanie danych osobowych jest możliwe m.in. wtedy, gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (pkt 2) oraz gdy jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (pkt 5). W myśl art. 23 ust. 4 pkt 2 ustawy za prawnie usprawiedliwiony cel uważa się w szczególności dochodzenie roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Zatem zgoda osoby, której dane dotyczą, nie tylko nie jest jedyną i wyłączną okolicznością czyniącą proces przetwarzania tych danych legalnym, ale też ustawa o ochronie danych osobowych nie daje żadnych podstaw ku temu, by traktować ją w sposób uprzywilejowany, jako przesłankę główną, podstawową (tak J.Barta, P.Fajgielski, R.Markiewicz, „Ochrona danych osobowych. Komentarz”, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Kraków 2007, s. 433). Stosownie do art. 27 ust. 1 ustawy zabrania się przetwarzania danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, jak również danych o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym oraz danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym. Zgodnie z art. 27 ust. 2 pkt 5 ustawy przetwarzanie danych, o których mowa w ust. 1, jest jednak dopuszczalne, jeżeli przetwarzanie dotyczy danych, które są niezbędne do dochodzenia praw przed sądem.

W zaskarżonej decyzji prawidłowo wskazano, że podstawą prawną przetwarzania danych osobowych pasażerów w związku z kontrolą biletową jest przepis art. 33a ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (Dz. U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 ze zm.), który stanowi, że przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona, legitymując się identyfikatorem umieszczonym w widocznym miejscu, może dokonywać kontroli dokumentów przewozu osób lub bagażu (ust. 1). W razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona pobierają właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawiają wezwanie do zapłaty (ust. 3). Zgodnie z ust. 4 tego przepisu przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona ma prawo w razie odmowy zapłacenia należności – żądać okazania dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości podróżnego (pkt 1).

Generalny Inspektor podtrzymuje stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji, iż w świetle powołanych przepisów pozyskanie i obecne przetwarzanie przez ZKM danych osobowych Skarżącego w związku z ustaleniem, że korzystał on ze środków komunikacji miejskiej w E bez wniesienia stosownej opłaty, znajduje oparcie w przesłance z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Ponadto ponieważ Skarżący uchyła się od uregulowania wobec ZKM należności z tytułu korzystania z jego usług bez wymaganej opłaty, stał się adresatem roszczeń ZKM o zapłatę wynikającej z przepisów prawa opłaty dodatkowej za korzystanie bez biletu z usługi świadczonej przez ZKM, dla dochodzenia których niewątpliwie konieczne jest przetwarzanie danych osobowych Skarżącego. ZKM ma zatem prawo przetwarzać pozyskane w ww. sposób dane w celu uzyskania zapłaty na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 23 ust. 4 pkt 2 ustawy. Ponadto w konsekwencji orzeczeń zapadłych w postępowaniach sądowych prowadzonych przez sądy powszechne w związku z dochodzeniem przez ZKM roszczeń z ww. tytułu podmiot ten jest uprawniony do przetwarzania dotyczących tych orzeczeń danych osobowych Skarżącego, które należą do danych objętych szczególną ochroną w myśl art. 27 ust. 1 ustawy. Przetwarzanie takich danych przez ZKM dla dochodzenia praw przed sądem jest dopuszczalne na podstawie art. 27 ust. 2 pkt 5 ustawy.

Powyższe wyklucza możliwość zaprzestania przetwarzania przez ZKM ww. danych osobowych, bowiem skutkowałoby to pozbawieniem tego podmiotu możliwości dochodzenia swych roszczeń. Dla skutecznego dochodzenia należności konieczna jest jednoznaczna identyfikacja osoby, od której należność ta jest dochodzona.

W świetle zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor słusznie uznał, iż nie jest możliwe zaprzestanie przetwarzania danych osobowych Skarżącego przez ZKM.

Odnosząc się ponownie do zarzutu Skarżącego dotyczącego niedopełnienia przez ZKM w stosunku do niego obowiązku informacyjnego z art. 33 ust. 1 ustawy. Ponownie należy wskazać, że przepis art. 33 został zmieniony na mocy art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 229, poz. 1497), jednak jej art. 5 nakazuje do postępowań wszczętych i niezakończonych na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej stosować przepisy dotychczasowe, więc w tej sprawie znajduje zastosowanie art. 33 ust. 1 ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 marca 2011 r.

Zaskarżona przez Skarżącego decyzja zawierała obszernie i wyczerpujące uzasadnienie prawne i faktyczne dotyczące braku dowodów w sprawie na to, by Skarżący skierował do ZKM wnioski, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy. Zgodnie bowiem z tym artykułem (w brzmieniu obowiązującym w czasie wystąpienia przez Skarżącego z wnioskiem do ZKM oraz w czasie wniesienia skargi do GODO) na wniosek osoby, której dane dotyczą, administrator danych jest obowiązany, w terminie 30 dni, poinformować o przysługujących jej prawach oraz udzielić, odnośnie jej danych osobowych, informacji o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1-5a ustawy, a w szczególności podać w formie zrozumiałej: 1) jakie dane osobowe zawiera zbiór, 2) w jaki sposób zebrano dane, 3) w jakim celu i zakresie dane są przetwarzane, 4) w jakim zakresie oraz komu dane zostały udostępnione. Zgodnie natomiast z art. 32 ust. 1 ustawy każdej osobie przysługuje prawo do kontroli przetwarzania danych, które jej dotyczą, zawartych w zbiorach danych, a zwłaszcza prawo do: 1) uzyskania wyczerpującej informacji, czy taki zbiór istnieje, oraz do ustalenia administratora danych, adresu jego siedziby i pełnej nazwy, a w przypadku gdy administratorem danych jest osoba fizyczna - jej miejsca zamieszkania oraz imienia i nazwiska, 2) uzyskania informacji o celu, zakresie i sposobie przetwarzania danych zawartych w takim zbiorze, 3) uzyskania informacji, od kiedy przetwarza się w zbiorze dane jej dotyczące, oraz podania w powszechnie zrozumiałej formie treści tych danych,

4) uzyskania informacji o źródle, z którego pochodzą dane jej dotyczące, chyba że administrator danych jest zobowiązany do zachowania w tym zakresie w tajemnicy informacji niejawnych lub zachowania tajemnicy zawodowej, 5) uzyskania informacji o sposobie udostępniania danych, a w szczególności informacji o odbiorcach lub kategoriach odbiorców, którym dane te są udostępniane, 5a) uzyskania informacji o przesłankach podjęcia rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 26a ust. 2. Z powyższego wynika, że administrator danych obowiązany jest udzielić, w terminie 30 dni, w formie zrozumiałej informacji wnioskowanych przez osobę, której dane dotyczą, poprzez konkretne (dokładne wymienienie) i czytelne ustosunkowanie się do żądań osoby wnioskującej.

W świetle powyższego należy uznać, iż Generalny Inspektor nie miał podstaw do uznania, że ZKM naruszył art. 33 ust. 1 ustawy, co uzasadniałoby skorzystanie przez Generalnego Inspektora ze wskazanego w art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy uprawnienia do nakazania, w sytuacji stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy, w drodze decyzji administracyjnej przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez usunięcie uchybień.

Po dokonaniu ponownej analizy materiału dowodowego zebranego w sprawie oraz w tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w decyzji administracyjnej z dnia 12 października 2011 r. (znak: DOLiS/DEC-856/11/48716,48726).

Decyzja niniejsza jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 i art. 22 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z art. 13 § 2, art. 53 § 1 i 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.) od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).